

MED PRIJATELJI

MAJ 2017

Besedila udeležencev ŠK »NENASILJE JE NAJVEČJA MOČ« so objavljena brez poseganja v avtorsko delo.

Študijski krožek

»NENASILJE JE NAJVEČJA MOČ«

VILI Hajdinjak

SILVA Erzar

VANJA Jenko

ANA Juhant

BREDA Kavčič

MIMI Košir

LOJZE Primožič

MIRA Primožič

DUŠAN Rađević

DRAGICA Stržinar

MARIJA Šušteršič

Mentorica ŠK: Mirjana Debelak, prof.

Fotografije: krožkarji

Naslovnica: Mimi Košir

SILVA ERZAR

POTREBA PO DOTIKU

V oktobru 2009 sem srečala znanko Marto. Na začetno vprašanje, kako sem in kaj počnem, sem odgovorila, da nič posebnega. Takoj me je povabila, naj naslednji dan pridem na njeno predstavitev. Ko sem jo vprašala, kaj spet prodaja, mi je pojasnila, da bo le družabno srečanje. Ker se nam življenjski ritem ob kronološki ali biološki starosti spremeni, je potrebno ustvariti nov ritem, nove dejavnosti in si pridobiti nove znance.

Naslednji dan sem se res udeležila srečanja. Samo pet oseb se nas ga je udeležilo. Marta nam je predstavila Medgeneracijsko društvo »Z roko v roki«, ki je bilo ustanovljeno v povezavi z aktualno problematiko staranja prebivalstva. Osnovna vsebina je ustanavljanje in delovanje skupin, kjer starejši ljudje zadovoljujejo svoje nematerialne potrebe in kjer prihaja tudi do medgeneracijskega povezovanja za dvig kvalitete življenja starejših. Temeljna dejavnost v skupini je pogovor o določeni temi, ki jo pripravita voditeljici skupine in seveda vključuje aktivnost vseh članov. Taka skupina pa se preko delovanja poveže v prijateljsko skupino. Seveda smo bile takoj vse za in med

nami so se hitro stkale vezi prijateljstva. Izbrana sem bila za voditeljico. Marta me je uvedla v sistem, pa tudi v društvu sem dobila vse potrebne informacije. Za pripravo tem potrebujem veliko časa in vedenj, zato se udeležujem tudi različnih študijskih krožkov.

V skupini nas je sedaj štirinajst. Ker naša družba drvi v propad - tako čustven kot moralen in materialen, se večkrat vprašamo, kako ponovno vzpostaviti in urejati medsebojne odnose ter človeške vrednote. No, ena izmed čustev je tudi **potreba po dotiku**. Bolj kot kar koli, morda celo bolj kot hrano in zavetje, potrebujemo dotik. Dotikanje je dobro za delovanje telesa, pomembno pa izboljša tudi naše duševno počutje. Statistika pravi, da imajo ženske, ki se velikokrat objemajo s svojim partnerjem, višjo raven oksitocina, to je hormona sreče, ter nižji utrip in krvni pritisk. Podoben učinek imajo tudi masaže in ljubkovanje domačih živali in seveda spolnost. Številne raziskave o razvoju dojenčkov so pokazale, da se tisti, ki jih starši veliko pestujejo, objemajo in se jih nežno dotikajo, razvijejo v čustveno bolj stabilne osebe kot tisti, ki so za to prikrajšani. Tudi v domovih za ostarele opažamo, da so osebe, ki so deležne dotikov, bolj razpoložene in se boljše počutijo kot tisti, ki se jih nihče ne dotakne in obišče. Naš možgani ob

dotiku sprožijo impulze in čutimo mraz, toploto, trdoto, mehko, bolečino, seveda pa tudi zadovoljstvo in ljubezen. Prav posebej pa je dotik pomemben v trenutkih stiske, takrat se ljudje nagonsko objamemo. Ob takih in podobnih temah steče pogovor in dve uri druženja je premalo, saj mora biti še malo smeha in telovadbe. Veliko ljudi se izogiba telesnim stikom celo s tistimi, ki jih imajo radi. Preprosto pa drugi osebi lahko rečemo: »Rad te imam,« in to je pomemben trenutek. Ob vseh teh lepih dogodkih, ki jih imamo v skupini, pozabimo na težave, pa tudi na fizične bolečine. Kajti **telo potrebuje hrano, um pa potrebuje ljudi.**

Kako je dotik pomemben, vidimo v zgodbi DOTIK MOJSTRA. Violina je bila obrabljena in razmajana. Dražitelj je menil, da je komaj vredno izgubljati čas za njo. Začel jo je dražiti. En dolar, nato dva, pa tri. Prodano za tri dolarje. »Ne,« je vstal sivolas moški, stopil naprej, prijel za lok, obrisal prah in napol strune. Zaigral je čisto nežno melodijo. Ko je glasba utihnila, je dražitelj rekel: »Tisoč dolarjev, dva tisoč dolarjev, tri tisoč. Prvič, drugič, tretjič,« in violina je bila prodana in kupljena. Ljudje so zaploskali in se spraševali, kaj je spremenilo vrednost. Dobili so odgovor: »Dotik mojstrove roke.«

Marsikateremu človeku je z njegovim razglašnim življenjem postavljena nizka cena - tako kot stari violini. Potem pa pride mojster in z dotikom roke doseže spremembo in vrednost duše.

VANJA JENKO

POČITNICE Z VNUKI

V življenju človek doživi marsikaj lepega in pa tudi nekaj grenkega. Vendar z nekaj potrpljenja in dobre volje se vse uredi in življenje teče naprej. Tako sta sinova zaključila šolanje in dosegla želeni poklic.

Dobila sta službo in si ustvarila družino. Najbolj sem bila vesela prve vnukinje Janje in potem enako vesela še ostalih treh vnukov in še ene vnukinje. Največ časa preživim z najstarejšo vnukinjo, s katero doma veliko skupaj ustvarjava in se največkrat vidiva. Da pa ne delam razlik med vnuki, jih z možem vzameva s seboj na morje, kjer smo skupaj štirinajst dni.

Tam si prvi dan razdelimo delo, da vsak pozna svoje dolžnosti. Skupaj se igramo različne igre in si med seboj pomagamo. Vsak dan, če je lepo vreme, gremo na morje s čolnom loviti ribe. Vsak ima svoje mesto na čolnu: kapitan, pomočnik kapitana in ribici. Tako je zelo veselo, posebno takrat, ko ujamemo kakšno ribo. Na čoln vzamemo tudi malico in to je nekaj najboljšega.

Nekega dne smo videli delfine, ki so bili čisto blizu nas in vsi so vpili od veselja, da so jih videli tako blizu. Na ribolovu pa

je veliko časa tudi za pogovor o različnih vrstah rib, pripravo ribiške palice in vabe.

Vsi smo dobro razpoloženi, pojemo pesmice, ki so se jih naučili v vrtcu in šoli, si zastavljamo uganke in uživamo v druženju.

Otroci in midva z možem komaj čakamo poletja, da gremo spet novim dogodivščinam naproti.

To pa je tudi za naju najlepših štirinajst dni v letu, ki naju napolnijo z radostjo in veseljem, ker se vsi naučimo strpnosti in medsebojnega razumevanja.

MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE

Z vnukinjo Janjo stanujeva blizu, zato se lahko večkrat vidiva. Ko sva skupaj, ustvarjava najrazličnejše stvari. Ona mi pokaže različne ročne spretnosti, ki se jih učijo v šoli, jaz pa ji pokažem stvari, ki jih ona še ne pozna.

Ker pa v naši družini vzgajamo tudi papige, velikokrat pomaga pri hranjenju v voljerah, kjer imamo starejše pare. Veliko sprašuje, saj jo zanima, kakšna hrana je najboljša za papige, katero sadje in zelenjavo

najraje jedo in kolikokrat na dan jih je potrebno hraniti.

Ko pa imamo mladiče papig, jih vzamemo od staršev, jih premestimo v inkubator in jih ročno hranimo.

Janja je že tudi pri tem zahtevnem delu pridobila veliko spretnosti hranjenja po injekciji. Živali ima rada, zato z njimi preživi veliko časa in jih včasih kar preveč scrklja. Pravi, da bo, ko bo večja in ko midva z možem ne bova mogla več skrbeti za papige, ona poskrbela zanje. Ob vsakem srečanju jo zanima, če je s papigami kaj novega in če se je izlegla že kakšna papiga. Povpraša pa tudi, kako smo in ali imamo čas za pogovor.

Sodelovanje med mlajšimi in starejšimi pa je pomembno in koristno za obe generaciji, ker se naučimo medsebojnega sodelovanja in spoštovanja, s tem pa poslušanja ter sprejemanja idej mladih in izkušenj starejših.

ANA JUHANT

ČE BILA BI

Če bila bi zvezda,
svetila bi na vsakogar.

Če bila bi zvezda,
postavila bi vam oltar,
vsem, ki za človeka
vam je mar!

Če bila bi zvezda,
prosila zvezde sojetnice bi močno,
da pomagajo svetiti
mi na to zemljo.

Na tiste še posebej svetile bi močno,
na tiste, ki zašli so v meglo.

NASILJE

Moj odnos do nasilja se je začel davno pred usodnim dogodkom, ko je bil žrtev moj otrok.

Moj odnos in toleranca do nasilja - verbalnega in fizičnega - izhaja iz moje družine in predvidevam, da so si te vzorce pridobili moji starši od mojih dedov, o babicah pa žal ne vem veliko. Menda so bile tople ženske, morda le po očetovi strani, a to so le domneve, ni me bilo tam z njimi, le bežen spomin imam na babico, mamino mater, ki ni bila prav prijazna z mano, vsi ostali dedki in babice so bili mrtvi davno pred mojim rojstvom. Obstajajo le zgodbe o njih. Beležim jih in vem, da se nasilje in alkoholizem velikokrat prikrivata. A teh zadev se prikriti ne da. Lahko se jih le konča, ko nekdo zbere dovolj poguma in motiva za to.

Sama sem ena teh ljudi, vsaj ponižno upam, da sem. Zagotovo pa tega, kar se mi je zgodilo, ne bi zmogla brez čudovitih oseb, ki so mi stale ob strani in bile so vse po vrsti ženske! Prav res!

Moških žal v tej zgodbi ni, v smislu pozitivnega lika, razen žrtve, končne žrtve - mojega sina. Takrat je bilo tudi meni dovolj!

Zgodilo se je šest let nazaj in ta dan bo za vedno prelomni. Otroka je udarila učiteljica, star je bil šest let in je hodil v prvi razred. Pred tem ni bil nikdar tepen in udarcev nisem dovolila niti med sorojenci. To ni bil le udarec, to je bilo

mного več kot udarec. In to ni bilo le nasilje, to je bilo mnogo več. Podobne situacije so se na isti šoli ponavljale že več let in se pometale pod preprogo. Mnogo otrok je bilo v vlogi žrtev in mnogo staršev je molčalo.

Če se ozrem nazaj, vem, da molk ni dober, da le prikriva nasilje in ne spreminja situacije.

Moj otrok je sedaj zdrav, normalno spi in živi veselo življenje kot vsi moji otroci. Imam štiri čudovite otroke! Ker sem odšla od moža, zdaj sama skrbim za družino, a cena zame ni previsoka. Vsak dan se zbudim svobodna in moji otroci vsak dan vidijo sonce, ki ga daje življenje brez nasilja.

Hvala vsem pogumnim ženskam za korake, ki so jih delale z menoj, da sem zmogla. Hvala tudi vsem tistim, ki so in bodo storile enak korak na podobni poti. Verjemite, na koncu vas čaka nekaj čudovitega, čemur pravimo človeka dostojno življenje!

BREDA KAVČIČ

VSI SMO BOLJ ALI MANJ DRUGAČNI

Končno mi je uspelo priti na Živo knjižnico, ki jo je Mestna knjižnica Kranj organizirala tokrat že četrtič, in sicer pod naslovom »4.

Živa knjižnica Kranj - ne sodi knjige po platnicah!«

Slišala sem, da je zelo zanimivo, zato sem si vzela čas, da v tem sobotnem dopoldnevu preberem čim več živih knjig. Žive zato, ker dejansko govorijo, saj so knjige običajni ljudje s posebnimi zgodbami, svojimi izkušnjami in pogledi na svet in se o tem v dialogu z bralcem pogovarjajo.

Prišla sem v knjižnico pol ure pred pričetkom izposoje, tako sem imela dovolj časa, da sem si ogledala seznam živih knjig ter prebrala nekaj podatkov o njih in se odločila za »izposajo«.

Na voljo je bilo sedemindvajset živih knjig, ki so jih predstavljali različni ljudje: bivši samomorilec, pravnomočno obsojena, poliamorni moški, ženska, zaposlena v Hospicu, oseba, trpinčena v otroštvu, eksorcist, gej, zdravljeni zasvojenec, oseba, ki je okrevala od motenj hranjenja, osebe z demenco, sestra iz samostana, rejnica, hči mame z

bipolarno motnjo, 59726 - bivši interniranec v Dachauu, lezbijka, bivši alkoholik, popotnik, ki želi obiskati vsa slovenska naselja, vdova, komunist, obsojen na ponemčenje in suženjstvo, preživela raka s pomočjo konoplje, pisateljica Milena Miklavčič, brezdomec, porodna spremljevalka, interniranec šestih koncentracijskih taborišč, biseksualka, Indijec v Sloveniji.

Jož, koliko zanimivih knjig! Koliko »drugačnih« ljudi! Koliko zanimivih tem za pogovor! A le petinštirideset minut za »izposajo« ene knjige. Nato jo je bilo treba vrniti ter jo prepustiti drugemu bralcu in si izposoditi naslednjo. Ko smo izbirali knjige, smo izbirali na podlagi podatkov, zapisanih na kartonu in izbranih oseb nismo mogli videti. Na izposajo so čakale v drugem prostoru. To pa zato, da ne bi »sodili knjige po platnicah« in se odločali za izposajo knjige na podlagi vizualnih vtisov.

»To pa bo zanimivo!« sem pomislila in v mislih naredila ožji izbor knjig oziroma oseb, s katerimi bi se rada pogovarjala o temah, ki me zanimajo, a do sedaj nisem imela priložnosti za osebni pogovor z osebo, ki to temo živi.

Ko sem stopila k pultu, na katerem so bili lističi z naslovi knjige, se mi je pogled najprej ustavil na lističu, na katerem je bila zapisana beseda gej. Izročila sem ga knjižničarki, ona pa je z lističem v roki šla v drugo sobo, od koder je pripeljala mojo prvo živo knjigo, visokega, atletskega postavnega fanta,

starega okoli 35 let. »O, kako je fejest!« je bil moj prvi notranji vtis in mislim, da je opazil moje presenečenje. Knjižničarka naju je odpeljala v »čitalnico«, kjer sva si izbrala svetel prostor ob oknu v kotu sobe, kjer sva se, sedeč drug nasproti drugemu, lahko nemoteno pogovarjala.

Po uvodnih trenutkih molka in začetne zadrege z moje strani, me je vprašal, kaj me zanima. »Uf, veliko me zanima, a ne vem, kje naj začnem,« sem odgovorila. A najina debata je že po začetnih minutah stekla. Deževala so moja vprašanja, njegovi odgovori pa so bili umirjeni in razumljivi. Zanimalo ga je, zakaj ga vse to sprašujem. Zdelo se mu je, da imam nekakšen razlog. Ko je dobil odgovor, je postal tudi on bralec in jaz knjiga, on je spraševal in jaz odgovarjala, debata je postala intenzivna in tako živa, da nisva opazila, da je najin čas izposoje že potekel. Knjižničarka naju je prišla opomnit ter nama dala še nekaj minut, da sva pogovor umirila in zaključila.

Hvaležna sem mu za vse, kar mi je povedal. Bil je zelo iskren. Tudi jaz. Veliko mi je dal. Zdaj poleg tega, da sprejemam istospolno usmerjene osebe kot takšne, le-te lahko tudi razumem. To pa je bistveno več kot le sprejemati drugačnost.

To, da je gej, je postalo čisto postranskega pomena. Človeka določa veliko več kot le spolna usmerjenost.

Po izposoji še dveh knjig in še dveh intenzivnih spoznavanjih »drugačnih«, sem bila tako utrujena, da za četrto knjigo nisem več imela moči. S počasnim korakom, še vsa polna vtisov, sem zapuščala knjižnico, a pri izhodu me je ustavila moja četrta knjiga. Špela, dekle s cerebralno paralizo, ki sem jo srečevala v okviru počitniških kolonij gorenjskega društva za cerebralno paralizo, ki se jih je udeleževala tudi moja hči.

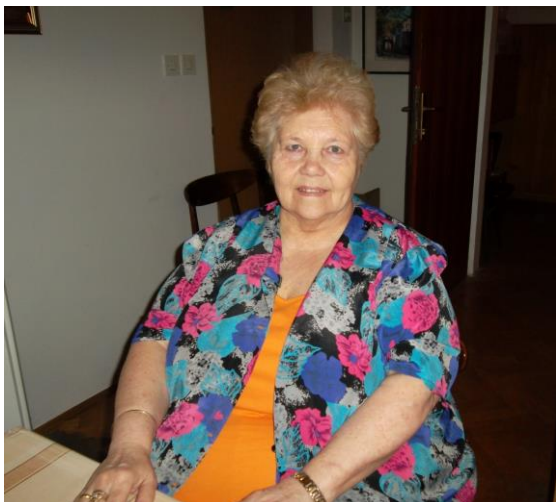

Špela me je, sedeč v svojem težkem električnem invalidskem vozičku, še vidno pretresena od pogovora z bivšim internirancem v Dachauu, povabila na kavo.

Špela je posebna zgodba. Velika zgodba. O svojem življenju ima veliko povedati. Jeseni si jo bomo lahko sposodili kot Živo knjigo v 5. živi knjižnici v Kranju. Zelo je bila vesela tega povabila.

Potrudimo se razumeti! Tako bomo najlažje opravili s svojimi predsodki in stereotipi, ki jih imamo do drugih.

*Ko sprejmemo različnost, ne izgubimo sebe,
temveč dobimo drugega v dar.*

MIMI KOŠIR

MARIJINE SOLZICE

Zelo rada občudujem naravo in cvetje v njej. Prepričana sem, da iz travniških rož lahko narediš najlepši šopek, saj ti narava ponuja najlepše cvetlice. Tako je bilo tudi pred nekaj leti. Spomladi rada grem v naravo med rože. Najbolj mi je lepo, če najdem marijine solzice ali kukuco, divjo orhidejo. Včasih jih je bilo polno po bregovih in ob stezah, sedaj pa kmetje posipavajo umetno gnojilo in to je uničilo vse lepe travniške rože. Malo kje se še najde neokrnjena narava in to čudovito cvetje.

Bilo je pred leti, ko sem se napotila še na en konec, da malo raziščem, če kje kaj najdem. Pa se mi je nasmehnila sreča, da sem našla kukuce, ampak ne samo lila barve kot običajno. Najprej sem zagledala bele in rumene, potem pa še lila. Strmela sem in se čudila, dokler nisem ugotovila, da so tudi divje orhideje različnih barv. V bližini njih pa so rasle še marijine solzice.

Ko sem se potem vračala nazaj domov s šopkom čudovitih marijinih solzic, sem srečala starejšo gospo s pohodniškimi palicami, ki se je počasi pomikala po poti. Beseda je dala besedo in gospa je povedala, da je v Sloveniji na oddihu in da

že štirideset let živi v Zagrebu, da pa je bila rojena v Ljubljani. Rada je hodila v te hribe na kmetije pomagat, ko je bila mlada. Povedala je, da zanjo ni lepšega kraja v Sloveniji kot so loški hribi s kmetijami. Vsako leto pride dvakrat, enkrat spomladi, drugič pa jeseni. Ko pa je zagledala marijine solzice v mojih rokah, ni mogla verjeti, da še obstajajo. Odkar se je preselila v Zagreb, jih ni nikoli več videla. Povedala sem ji, kje bo našla še pravo bogastvo narave, ne samo dobre hrane in mirnega okolja. Potem pa sem ji podarila še moj šopek, ki sem ga držala v rokah. Bila je tako ganjena in presenečena, da so se ji naenkrat v očeh pojavile solze hvaležnosti, zadovoljstva in sreče. Jaz pa sem bila zelo vesela, da sem nekomu polepšala dan s skromno cvetico, ki izginja z naših travnikov. Lepo sva se poslovili z besedami: »Te marijine solzice bodo pa krasile mojo dnevno sobo. To mi bodo zavidale moje prijateljice v Zagrebu, ker jih niso še nikoli videle. Škoda, da se premalo zavedamo, kaj izgubljam. Upam, da bom še našla to cvetje.«

Vem, kje kukuće še rastejo, čeprav jih letos še nisem šla pogledat. Za šopek jih ne trgam, ker so mi lepše v naravi, pa še strupene so. Natrgam si pa nekaj marijinih solzic in jih doma posušim, da jih lahko še dolgo občudujem.

SAMA

Iščem te tukaj, iščem te tam, tebe ne najdem nikjer,
ne na visokih planinah, ne na cvetočih poljanah,
ne v gozdu, ob rekah in potokih.

V jasni noči sedim na obali,
gledam na morje, kako se lesketajo zvezde na gladini,
kako lepo šumijo valovi, ki šepetajo:
»Prišel bo, bo, ko bo čas za to.«

Res pride, me objame in poljubi, me prime pod roko.
Peljal me je pred oltar. tam zvestobo sva si obljubila,
v srečni zakon sva stopila.

Obljubila sva, če družino bova imela,
bo punčka tvoja, pobič bo pa moj.

Takrat oči odprem pa vidim, da sanje so bile.

Ja, mogoče pa prišel bo, takrat, ko bo čas za to.

KROŽKI

Ljudske univerze in Univerza za tretje življenjsko obdobje organizirajo različne krožke, katere mi - člani Medobčinskega društva invalidov - radi obiskujemo. Imamo namreč krasno mentorico Mirjano Debelak.

Imeli smo že kar zajeten kupček druženj in predavanj. Teme naših srečanj so bile najrazličnejše. Razglabljali smo o umetnostni zgodovini, retoriki, kreativnem pisanju, komunikaciji, samopodobi in še o marsičem. Zelo radi se udeležujemo takih srečanj, saj se

pod Mirjaninim mentorstvom neprestano učimo drug od drugega in nadgrajujemo svoja znanja. Ob vsem tem pa smo zelo homogena in prijateljska skupina, radi se družimo, spletamo tesne medsebojne vezi, si pomagamo in se imamo lepo. Tako urice v sproščnem pogovoru kar prehitro minejo.

Na koncu vsakega zaključenega krožka izdamo glasilo, saj smo prepričani, da zapisana beseda ostane, mi pa imamo veliko povedati, saj se vedno zgodi toliko novega. Celo življenje se učimo, pa še vedno ne bomo vsega znali.

Organiziramo tudi zaključno srečanje, ob vedenju, da je vsak konec začetek nečesa novega. Ogledali smo si že kar

nekaj muzejev, gradov, razstav, domačij, tudi dvorec Visoko z grobnico Ivana Tavčarja, loški muzej, grad Strmol. Moramo si še marsikaj ogledati, zato nam idej še dolgo ne bo zmanjkalo.

Videli smo že veliko lepega in slišali veliko zanimivega, vendar pa je bilo najbolj nepozabno na Golici med cvetenjem narcis. Bilo je vse belo okrog in okrog, mi pa sredi tega čudeža narave.

Pomembno je tudi to, da smo vedno dobro razpoloženi, nasmejani, obenem pa srečni, da smo še vedno tako aktivni.

Zelo smo pa zadovoljni, da nam Društvo invalidov in inštitucije omogočajo, da se dobivamo na takih in podobnih srečanjih, saj so tudi taka srečanja del usposabljanja in krepijo naše možgane.

Ob zaključku vsakega krožka izdamo glasilo, ki ga snujemo pod mentorstvom mentorice Mirjane. Hvala ti, Mirjana. Naše misli pa so že pri naslednjem krožku.

LOJZE PRIMOŽIČ

NAJINI SPREHODI V NARAVI

Zjutraj, ko se zazrem skozi okno, že začutim potrebo po sprehodu. Sprehod v naravi mi pomeni rekreacijo in terapijo. Vesel sem, da živim izven mestnega jedra, koder so sprehodi med travniki in gozdovi, zame še mogoči.

Prestane bolezni so mi pustile neljube posledice. Vključil sem se v društvo invalidov. Tu srečujem sebi podobne. Nekega dne sem na predavanju v društvu srečal Dušana. Takoj sva si imela veliko povedati. Dušana je zanimal predvsem ribolov, s katerim imam jaz veselje že iz otroštva. Živel sem namreč ob Sori in živali v vodi in ob njej so bile moje veselje. Drugo leto bo petdeset let, odkar sem izprašan ribič. Prenekaterega ribiškega tovariša sem uvajal v ribištvo, tako tudi Dušana. Žal ugotavljava, da je Sora iz leta v leto bolj siromašna z ribami, zato hodiva loviti tudi v druge vode. Ribiška strast ne pojenja. Ker imava oba težave z zdravjem, se morava pogosto zadovoljiti kar s sprehodi. Malo hodiva, malo posediva, popijeva kavico in nadaljujema pot po svojih zmožnostih. Vseskozi pa teče debata. Rada sva skupaj. Po vrnitvi domov pa se prileže počitek. Pogrešal bi najine sprehode.

MIRA PRIMOŽIČ

MAJSKO JUTRO V ZALI

Bila je noč prvega maja pred približno desetimi leti. Pokojni sorodnik Viktor - izkušen dolgoletni lovec iz Gorenje vasi, je ustregel moji želji, da bi v živo, na kraju samem, slišala petje divjega petelina. Divji petelin najlepše poje, ko dvori svoji izvoljenki - kuri, ko je čas za parjenje. To se dogaja rano zjutraj, v začetku maja. Viktor je natančno vedel, na kateri gozdni jasi, na pobočju Žirovskega vrha, v Zali, se petelin shaja s svojo izvoljenko.

Na Viktorjevem domu v Gorenji vasi se nas je ob eni uri ponoči zbralo pet petja željnih. Z avtomobilom smo se zapeljali proti Žirovskemu vrhu. Noč je bila temna, hladna. Obstali smo ob cesti in zapustili vozilo. Že med vožnjo smo poslušali navodila izkušenega lovca. Prvo in najvažnejše je, da so nepovabljeni obiskovalci gozda, ki želijo videti in slišati petelina med petjem, popolnoma tiho. Vsak človeški glas, baje zmoti petelina do te mere, da pač ne začne peti. Ko poje, pa nič ne sliši!

Po strmi gozdni stezi smo se vzpenjali po rebru. Hodili smo v koloni, eden po eden in se držali vsak za predhodnikov nahrbtnik. Viktor je bil seveda prvi v koloni. »Ko bom

obstal,« to nam je naročil pred začetkom poti, »naj vsak stegne desnico in počasi, ko bomo nadaljevali pot, podrgne s kazalcem roke po svetli gmoti na veliki skali ob stezi. Nato naj oblizne ta prst in okusil bo sol, ki sem jo nastavil živalim, ki prihajajo na to mesto. Vse se mora dogajati v popolni tišini, kar pa seveda ženskama v koloni ne bo prav lahko.«

Med potjo smo smeli poslušati le ptičje petje. V življenju, ne prej in tudi ne kasneje, nisem poslušala tako ubranega zbora pevcev. Še v trdi temi so se oglasili najprej enaki glasovi, nato še drugi, drugačni. Tako so se postopoma oglašali glasovi vseh - v zaporedju, ki ga zmore le narava. Nepozabno!

Še v temi smo prispeli na jaso. Le ptičje petje je bilo v zraku. Tedaj smo zaslišali nekakšno klepanje kose. Petelin je že bil na svojem mestu. Začetne takte je nadaljeval in se približeval kuri, ki se ni prav nič branila njegovega dvorjenja. Ljubezenska igra ni trajala dolgo, že pred zoro sta odletela vsak v svojo drevesno krošnjo.

Šele potem smo se smeli pogreti z napitkom iz nahrbtnikov. Ko se je začel delati dan, je bil naš podvig končan. Slišali smo petje divjega petelina, ki zveni kot klepanje kose, če le veste, kako se kleplje kosa.

DUŠAN RAĐEVIĆ

ŠOLA ZDRAVJA

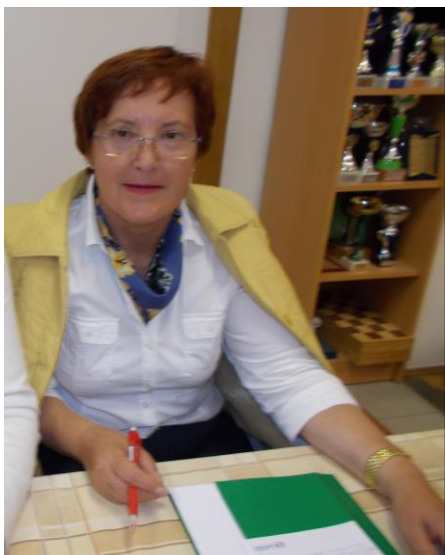
Po dolgotrajnem zdravljenju in bolniškem staležu so se zdravniki odločili, da me upokojijo. Po upokojitvi mi je bilo - kljub včlanjenju v

številne skupine, dolgčas. Ker sem negodoval, so mi doma predlagali: »Pridruži se ljudem, ki vsako jutro telovadijo.«

In res! Naslednji dan sem šel do skupine in takratni vodja mi je pojasnil, kako se lahko včlanim in pridružim skupini.

Naslednji dan sem tako začel s še eno aktivnostjo, ki naj bi mi pomagala tako pri zdravljenju kot pri krajšanju časa. Danes po štirih letih telovadbe lahko povem, da sem danes sposoben izvajati vaje, ki jih včasih nisem mogel ali upal. Z nekaterimi vajami pa imam seveda še vedno težave, zlasti s tisto, ko moram stati na eni nogi. Izvajam jo tako, da se oprimem kakega stabilnega predmeta. Tudi to vajo bi mogoče lahko izvedel samostojno, vendar se bojim, da bi padel in bi mi bilo potem pred skupino nerodno.

V življenju moramo premagati veliko ovir, vendar je to preprostejše, če imaš ob sebi ljudi, ki te podpirajo in te spodbujajo. Vesel sem, da sem s prijatelji preživel že veliko lepih trenutkov.

DRAGICA STRŽINAR

MOJ NAJSREČNEJŠI DAN

Kmalu po končanem poklicnem šolanju sem se zaposlila. V moji mladosti ni bilo tako težko dobiti zaposlitve kot danes. Mlada sem bila in že sem stopila v zakon in z možem sva si ustvarila dom. Vse se je tako hitro dogajalo. Rodili sta se nama dve hčeri. Pridni sta bili v šoli in tudi obe sta uspešno zaključili šolanje. Minevala so leta, pa se ni nič posebnega dogajalo v naši družini. Čas bi že bil, da bi tudi jaz postala babica. Bila sem nestrpna, saj mi ni več dosti manjkalo do upokojitve.

Nekega dne pa me pokliče hči in me vpraša, če bom doma, da pride do mene. »Seveda bom,« sem odgovorila, »pridi.« Komaj sem jo čakala. Mislila sem si: »To bo pa presenečenje.« Ne boste verjeli, res je bilo tako. Rekla mi je: »Mami, na stol se usedi.« Komaj čakam, da izreče, kar misli, čeprav sem jo že ob prihodu ob stiku čutila, da je drugačna. »Babica boš postala in to še ni vse, kar dva bosta.« »O, joj, a res?« sem z veseljem vprašala in jo objela in stisnila k sebi. Bila je prestrašena, pa sem jo potolažila. Tisti dan, ko pa sta zagledala luč tega sveta, je bil to zame najsmrečnejši dan in tudi ponosna sem bila, da sem postala

babi. Mislim, da je to tiha želja vsake mame, da doživi tako srečen dogodek.

TUDI JAZ SEM IMELA BABICO IN DEDKA

Premišljujem, kako je danes vse drugače, kot pa je bilo, ko sem bila jaz otrok.

Zame sta skrbela ata in mama, tako sem jih klicala, ker svojih staršev nisem več imela. Živeli smo v hribih, oddaljeni od vasi, pa tudi hiša od hiše. Tudi v šolo je bilo daleč uro hoda. Sama sem bila. Nisem imela ne bratca ne sestrice. Nisem se imela s kom igrati, kakor sem se pač sama znašla. Imela sta me rada, to sem čutila. Ata je bil strog, kar je rekel, je bilo sveto, mama pa bolj mila in potrpežljiva. V tistih časih ni bilo navade, da bi otroke kdaj pohvalili. Tega se ne spominjam. Spominjam pa se, da sem bila večkrat tepena in kaznovana. Vedno so mi rekli, da sem živa in navihana.

Vzgoja je bila včasih stroga, kruta in boga boječa.

Nimam lepih spominov, a moji me vedno radi poslušajo, kadar pripovedujem zgodbe iz otroštva.

MARIJA ŠUŠTERŠIČ

MOJE NAJLEPŠE PRAZNOVANJE

Imam kar nekaj prijateljic. Nekaterere so žal ločene, druge vdove, je pa nekaj tudi »srečno« poročenih.

Mešana družba parov in samskih ni vedno uspešna, zato sem se odločila, da na mojo 70 letnico povabim samo prijateljice - brez mož. Začudenje, ampak so sprejele.

Bilo nas je deset. Dobile smo se na kmečkem turizmu moje znanke. Prišle so iz Škofje Loke, Kranja, Ljubljane in celo iz Šmarjeških Toplic. Nekaterere se še niso poznale, vendar je trema izginila že po aperitivu.

Pripravila sem majhen program. Potrudila sem se in vsako predstavila po značaju, posebnostih in povedala, zakaj jo smatram za prijateljico. Bile so presenečene in nasmejane. Ko pa sem jim pokazala še moje fotografije od otroštva do danes, pa smehu ni bilo konca.

Nepričakovano je v sobo stopil fant, star okrog petintrideset let let. Okrog vratu mu je visela kitara, v roki pa je držal rožo. Pristopil je, mi čestital za rojstni dan in začel peti pesem Zaljubljen sem se v svojo zobozdravnico.

Punce so huronsko vpile, jaz pa nisem vedela, ali naj se smejim ali jočem. Presenečenje je bilo popolno.

»Se me spomnite? Še veste, kako mi je ime? Od tete sem izvedel, da danes praznujete in sem se odločil, da se vam takole zahvalim za prijaznost v tistih šolskih letih.«

»Spomnim se obraza in najinih pogovorov v ambulanti. Bila sva prava prijatelja. Le imena se trenutno ne spomnim, ker si me tako šokiral.«

Preletela sem spomine na nekaj posebnih učencev, ki so mi polepšali dneve s svojo odprtostjo, duhovitostjo in simpatijo. In Milan je bil med njimi. Kako lepo je vedeti, da sem pustila sledi v mladih ljudeh, ki me danes pozdravljajo in sprašujejo, kako se imam. In seveda me tikajo. Saj smo hodili skupaj v šolo!

Kaj še dodati? Imel je kitaro in harmoniko. In je igral, me pa smo pele, pele in plesale. Do jutranjih ur.

To je bilo moje najlepše praznovanje rojstnega dne.

Med prijatelji nam je lepo!

VILI HAJDINJAK

*Prijateljstvo lahko merimo le
s spomini, smehom, mirom in ljubeznijo.*

Stuart in Linda Macfarlane

*Najbližji so nam tisti prijatelji, ki najbolje razumejo, kaj nam pomeni življenje,
ki čutijo do nas enako, kot čutimo sami do sebe, ki so nam vdani v zmagoslavju
in v nesreči, ki znajo prekiniti začarani krog naše osamljenosti.*

Henry Alonzo Myers

*Prijatelj te sprejema takšnega, kakršen si,
a pričakuje, da boš vse tisto, kar si lahko.*

Richard Louv

ZAKLJUČNO SREČANJE KROŽKARJEV

